

e-proceeding

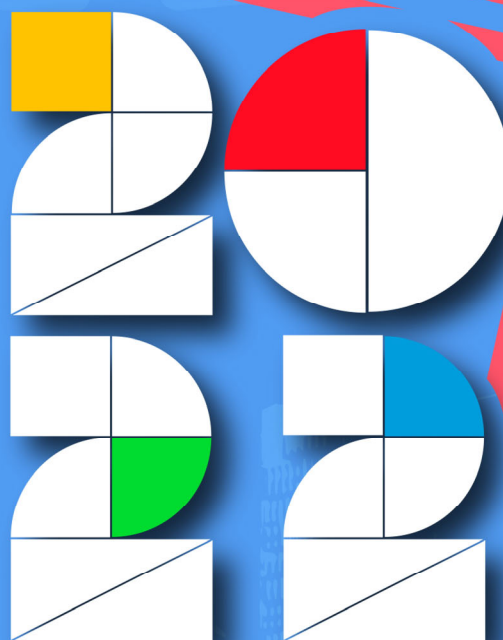
Technology, Science, Social Science & Humanities
International Conference 2022

Tesshi

Reengineering
Knowledge &
Creativity for
Global Excellence

30
June

***E-PROCEEDINGS
TECHNOLOGY, SCIENCE, SOCIAL SCIENCES AND
HUMANITIES INTERNATIONAL CONFERENCE
TeSSH 2022***

**Reengineering Knowledge and Creativity
for Global Excellence**

Copy Editors:

***Nor Azrina Mohd Yusof (Dr.)
Lee Chai Chuen
Juaini Jamaludin
Normaziana Hassan***

**Papers presented online at
Technology, Science, Social Sciences and Humanities
International Conference 2022 (TeSSH 2022)
30 June 2022
UiTM Cawangan Kedah, Merbok
Kedah, Malaysia**

UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA CAWANGAN KEDAH

Copyright © 2022 is held by the owner/authors(s). These papers are published in their original version without editing the content.

The views, opinions and technical recommendations expressed by the contributors are entirely their own and do not necessarily reflect the views of the editors, the Faculty or the University.

Copy Editors/Layout :Nor Azrina Mohd Yusof (Dr.)
Lee Chai Chuen
Juaini Jamaludin
Normaziana Hassan

Cover Design :Asrol Hasan

eISBN : 978-967-2948-33-9

Published by : Universiti Teknologi MARA CawanganKedah,
08400 Merbok,
Kedah,
Malaysia.

Printed by : Perpustakaan Sultan Badlishah
Universiti Teknologi MARA Cawangan Kedah,
08400 Merbok,
Kedah,
Malaysia.

Foreword

The papers compiled in these e-proceedings are papers presented online at Technology, Science, Social Sciences and Humanities International Conference 2022 (TeSSH I 2022) held on 30 June 2022 at Universiti Teknologi MARA (UiTM) Cawangan Kedah, Kedah, Malaysia. With the theme, ***Reengineering Knowledge and Creativity for Global Excellence***, the conference has brought together presenters of diverse background who shared their conceptual and empirical papers in broad areas that are subsumed under the fields of Technology, Science, Social Sciences and Humanities. These e-proceedings comprise current researches that were undertaken with the rigorous endeavour of knowledge enhancement to ensure that the world of academia will continue to flourish. It is thus hoped that readers will significantly benefit from knowledge contained in these proceedings.

TeSSH I 2022 and these e-proceedings would not have been possible without the great efforts from the presenters, and the generous support from the TeSSH I 2022 committee members and the Rector of UiTM Cawangan Kedah, Prof. Dr. Mohamad Abdullah Hemdi. A heartfelt gratitude is extended to all involved. It is hoped that these e-proceedings will be an impetus to stimulate further studies and research that benefit the society at large.

TABLE OF CONTENTS

1	A Conceptual Paper on Factors That Affect the Shariah Compliance Auditing Among the Islamic Financial Institutions in Malaysia	1
	Saifulrizan Norizan & Marjan Mohd Nor	
2	A Qualitative Study of Entrepreneurial Intention Among UiTM Kedah Accounting Students During Covid-19 Pandemic	8
	Mazlifa Md. Daud, Noora'in Omar, Muhammad Hariz Hamid, Mohd Hafiz Hashim & Anwar Johari	
3	A Review on By-Laws of Alor Setar City Council (MBAS)	21
	Nor Zaini Zainal Abidin, Nur Irinah Mohamad Sirat & Nurul Mazrah Manshor	
4	Accounting For Agriculture in Malaysia: A Special Attention to Aquaculture	27
	Saifulrizan Norizan, Mohd Halim Kadri, Zarina Abu Bakar & Juyati Mohd Amin	
5	Age-Friendly Environment for Older People: Challenges and Plans	34
	Noorlailahusna Mohd Yusof & Suziana Mat Yasin	
6	Aplikasi Inovasi E2 Kit 1.0 Dalam Proses Pengajaran Dan Pembelajaran Litar Asas Elektrik	40
	Siti Rohaiza Zainol, Noor Aziana Abu Taib & Wan Nadirah Rosli	
7	Basic Of Differentiation Using Three Alternative Approach in Seberang Perai Polytechnic	50
	Siti Faridah Ismail, Rosila Adnan & Rohani Hamsan	
8	Bio Natural Food Seasoning from Eugenia Cephalanthum Using Dehydration Method	60
	Hidayah Julaihi, Theivya A/P Santhanasamy & Felicia Bong Lee Chen	
9	Cabaran dan Masa Depan Muzium Negeri Kedah	68
	Juaini Jamaludin	
10	Co-Integration Between Malaysia Stock Market, ASEAN and ASEAN Plus Three Countries During Pre and Post 14th Malaysia's General Election: A Short Run Analysis	72
	Anas Fathul Ariffin, Muhammad Akmal Hakim & Muhammad Hilmi Samian	
11	Computer Science Students' Learning Preferences, Mental Health, And Emotional Issues During Pandemic Covid-19 While Moving Towards Endemic	78
	Ahmad Faiz Ghazali, Noor Azrin Zainuddin, Ahmad Kamalrulzaman Othman & Yusnita Sokman	
12	Customer's Satisfaction: The Role of Food Quality, Service Quality and Ease of Website in Online Food Delivery	86
	Nur Afifah Aliah Husaini, Norhamizan Hamir, Rashid Salleh & Zamri Ahmad	
13	Digital inheritance: Legal Challenges in Malaysia	98
	Nor Azlina Mohd Nor & Ahmad Shamsul Abd Aziz	

14	Digital Literacy: Presentation Made Easy with ACE Alice Shanthi, Nur Izzah Jamil, Sheela Paramasivam, Siti Noor Dian Ahmad & Mohd Nur Fitri Mohd Salim	106
15	Diploma Students' Perceptions of Online Assessment: The Anchor That Holds Them in The ESL Classroom Jaqueline Susan Rijeng, Imelia Laura Daneil, Kimberley Lau Yih Long, Tang Howe Eng & Christine Jacqueline Runggol	115
16	Evolusi Tadbir Urus Dan Perundangan Wakaf Di Malaysia: Satu Analisis Rohayati Hussin, Mohd Zulharmey Abdullah, Afiffudin Mohammed Noor & Farahdina Fazial	125
17	Exploring Strategies to Reduce Adolescents' Involvement in Risky Behaviours from The Perspective Of A Probation Officer Lina Mursyidah Hamzah, Sharifah Muzlia Syed Mustafa, Nurul Fitriah Alias & Norazah Abdul Aziz	142
18	Factors That Lead to Poor Mental Health of Social Media User among UiTM Kedah Degree Students Nur Elisa Aqila Amir Yusrie, Sarah Sabir Ahmad, Azfahane Zakaria & Mhd Azmin Mat Seman	147
19	How The Covid-19 Pandemic Has Increased the Risk of Compulsive Buying Behaviour And Online Shopping Addiction For Apparel Purchasing In Malaysia: An Overview Of Generation Y And Generation Z Normaziana Hassan, Basitah Taif & Rosita Mohd Tajuddin	155
20	Hubungan Antara Impak Teknologi Maklumat Dan Budaya Organisasi Dalam Kalangan Kakitangan FRIM Nor Arinah Mohamed Zemudin, Muhammad Badri Ishak, Nurul Madiha Mohd Ilham & Wan Nur Syazmira Wan Suhaimi	168
21	Inhibiting Factors to Successful Virtual Teaching and Learning in Engineering Science Topic from the Perspectives of Polytechnic Lecturers Nurul Ain Saipudin, Noorul Amilin Saipudin & Nornazira Suhairom	174
22	Inovasi Sosial Melalui Program Akademik Intensif untuk Pelajar STPM Aliran Sains Tercicir Marinah Muhammad, Wong Hie Ling, Aainaa Syazwani Mohamad Amir Hamzah & NoorJanatun Naim Jemali	183
23	Investigating the Usefulness of TikTok as an Educational Tool in Learning Chemistry Nur Farha Shaafi, Mohammad Mubarrak Mohd Yusof, Nurul Nabilla Mohammad Khalipah & Norhazly Mohd Hanif	187
24	IPQUEUE: Indoor Premises Control Using Quick Response (QR) Code for Covid-19 Pandemic Mohd Suffian Sulaiman, Zuraidah Derasit & Sharizah Shahar	200

25	Kajian Arah Kiblat Liang Lahat Lama Bagi Tanah Perkuburan Islam Syed Idrus Syed Salim & Nor Asmadi Asri	213
26	Keberkesanan Kaedah Masa Hakiki Sistem Penentududukan Sejagat Dalam Penubuhan Stesen Kawalan Kerja Ukur Tanah Asiah Abdul Satar, Nor Azme Nordin & Sulzakimin Mohamed	220
27	Kesediaan Pensyarah Sains Kejuruteraan Dalam Pelaksanaan Mini Projek Secara Hibrid Di Politeknik Tuanku Sultanah Bahiyah Nur Elyani Musa, Shamsul Arif Ismail & Azlina Hassan	229
28	Keunikan Partikel 'Lah' Dalam Terjemahan Surah Yasin di Malaysia Mohd Sufian Ismail & Anida Sarudin	238
29	LEVs As an Assessment Tool for Affective Domain In Laboratory Courses For Diploma In Civil Engineering Narita Noh, Noor Raifana Ab Rahim, Nur Zaidani Wati Mohd Darwis & Juwita Asfar	246
30	Measurements of Customer's Satisfaction towards Courier Services in Malaysia during Covid-19 among Students in UiTM Kedah Siti Nursyahirah Zaffendee, Sarah Sabir Ahmad, Azfahane Zakaria & Mhd Azmin Mat Seman	256
31	Measurements Of Depression Level Among Students in UiTM Kedah Adlin Mohd Anizam, Sarah Sabir Ahmad, Azfahane Zakaria & Syed Mohammed Alhady Syed Ahmad Alhady	264
32	Media Arts as An Art-Based Interventions in the Institutional Care Environment Raja Eda Shabina Raja Raimie, Mohammad Kamal Sabran & Nur Zaidi Azraai	270
33	Mengatasi Kesalahan Umum Yang Pelajar Lakukan Semasa Menjawab Soalan Peperiksaan Sains Kejuruteraan Nur Azilina Abdul Aziz, Koa Chee Hoon & Siti Aishah Azmi	279
34	Pelaksanaan Wakaf Air di Malaysia: Satu Tinjauan Tadbir Urus Dan Perundangan Nurul Mazrah Manshor, Rohayati Hussin, Syatirah Abu Bakar, Nur Irinah Mohamad Sirat & Salmah Roslim	288
35	Pembangunan MOOC Bagi Kursus Foundation Mandarin (Level II) Berpanduan Model ADDIE Ting Hie Ling	294
36	Pengaruh Budaya Merantau Terhadap Evolusi Seni Bina Rumah Tradisional Negeri Sembilan, Malaysia Mohamad Hanif Abdul Wahab, Azizi Bahauddin & Nor Aniswati Awang Lah	302
37	Pengesanan Graduan Kolej Komuniti Jelebu Ketika Pandemik Covid-19 Noor Aziana Abu Taib, Siti Rohaiza Zainol & Zainatul Fakhir Zainon	313
38	Penggunaan iPad Dalam Menambakbaik Interaksi Di Kalangan Pensyarah Dan Pelajar Bagi Kursus Matematik Kejuruteraan 1 Mohd Syukor Che Omar & Azlina Hassan	317

39	Penggunaan Video <i>YouTube</i> Dalam Pengajaran dan Pembelajaran Bahasa Mandarin: Satu Tinjauan Awal	328
	Lee Chai Chuen & Nor Azrina Mohd Yusof	
40	Penguatkuasaan Undang-Undang Dalam Menangani Penyalahgunaan Media Sosial di Malaysia	333
	Ahmad Shamsul Abd Aziz & Nor Azlina Mohd Nor	
41	Penyampaian Amalan Pengajaran Dan Pembelajaran (Laboratory Work) Secara Atas Talian Terhadap Pembelajaran Pelajar Diploma Geomatik Politeknik Sultan Haji Ahmad Shah	343
	Nur Aisah Ab Moin & Asiah Abdul Satar	
42	Pelaksanaan Ujian Pra Sebagai Alternatif Untuk Meningkatkan Pencapaian Markah Pelajar Bagi Kursus DBM20023 Matematik Kejuruteraan 2	351
	Siti Norhazlina Shafie & Rosila Adnan	
43	Persepsi Pelajar Terhadap Penggunaan E-Book Dalam Menyelesaikan Tugas Kajian Kes	359
	Farah Abdul Malek, Rohaida Abu Bakar & Liyana Murni	
44	Promoting Learner Autonomy Through Online Global Interactions Among ESL Students	365
	Sharina Saad, Rafidah Amat & Nor Asni Syahriza Abu Hassan	
45	Remote Learning in The Time of Post - Covid-19: The Conceptual Framework of An Interactive PdPR For Primary School Via Visual Basic Programming	380
	Aslina Omar, Samsiah Abdul Razak, Nur Insyirah Mohamad Radzi & Ini Imaina Abdullah	
46	Strategi Pembelajaran Bahasa Melayu dalam Kalangan Murid Cina di Sekolah Jenis Kebangsaan Cina	385
	Wee Kee Quan, Zamri Mahamod & Shamsul Aizuwani Nawi	
47	Stres Dan Kepuasan Kerja: Analisis Inferensi Faktor Gender Dan Status Perkahwinan Dalam Kepuasan Kerja Pensyarah IPG	397
	Punitha Muniandy, Khairani Zakariya, Azhar Mohd Ali & Ahmad Sukari Mohamad	
48	Student Satisfaction of Public Transportation at UiTM Kedah	408
	Muhammad Azizi Azizurrahim, Sarah Sabir Ahmad, Azfahane Zakaria & Mhd Azmin Mat Seman	
49	Sustainable Smart Retirement City: A Concept Paper	417
	Nazmi @ Nazni Noordin, Zaherawati Zakaria, Mohd Zool Hilmie Mohamed Sawal, Mohd Syahmizan Azmi & Adnan Aminuddin	
50	Teknik Retorik Lafaz-Lafaz Berkaitan Dengan Syaitan Dalam Al-Quran	425
	Muhamad Khairul Anuar Zulkepli, Burhanuddin Wahab, Ahmad Fauzi Yahaya & Mohd Zulkhairi Abd Hamid	
51	The Determinants and Impact of Social Media Content on Consumer Engagement	438
	Marha Abdol Ghapar, Azlina Shamsudin, Nazlin Emieza Ngah & Nur Dalila Adenan	

52	The Distraction That Affects Students Focus Nur Khalyda Kamarol Hisham, Sarah Sabir Ahmad, Azfahanee Zakaria & Syed Mohammed Alhady Syed Ahmad Alhady	446
53	The Effects of Varying the Duty Cycle to The Output Voltage in Buck Converter Nurhazwani Saleh	455
54	The Impact of i-Pulih Model Towards Methamphetamine Addicts Recovery in PUSPEN Tampin, Melaka Muhammad Dhamir Audi Azizul, Wan Munira Wan Jaafar, Azlina Mohd Khir & Samir Muhazzab Amin	462
55	The Implementation of National Education Assessment System in Malaysian Primary Schools Shanusi Ahmad, Nor Hasnida Che Md Ghazali & Mohd Nazir Md Zabir	473
56	The Influence of Leadership Style on Lecturer's Performance Azlina Shamsudin, Nalin Emieza Ngah, Marha Abdol Ghapar & Nur Dalila Adenan	481
57	The Internet Addiction (IA) Among Youth Generation Muhammad Arif Ikhwan Aminuddin, Sarah Sabir Ahmad, Azfahanee Zakaria & Mhd Azmin Mat Seman	487
58	The Relationship Between Curricular Activities Among Students' Leadership Syarifah Nur Bahirah Syed Jamalulil, Sarah Sabir Ahmad, Azfahanee Zakaria & Syed Mohammed Alhady Syed Ahmad Alhady	493
59	The Role Entrepreneurship Education in Moderating Intention to Be An Entrepreneur Among Students With Learning Disabilities In Malaysia Nazlin Emieza Ngah, Nur Dalila Adenan, Azlina Shamsudin & Marha Abdol Ghapar	504
60	The Usage of Open Green Space (Planting Strip Area) at the Perimeter of Terrace House Unit by The Residents: Case Study in Taman Sinar Intan, Sungai Petani Mohd Zikri Mohd Zaki, Nurul Izzaty Zulkipli, Ahmad Faisol Yusof & Tajul Edrus Nordin	511
61	The Use of Scaffolding in Helping Students Complete Tasks That Require Higher Order Thinking Skills Syakirah Mohammed, Fathiyah Ahmad @ Ahmad Jali, Robekkah Harun & Sharina Saad	525
62	Time Passed and How Much Time Is Left? A Study on Motivation to Graduate on Time (GOT) Nur Dalila Adenan, Marha Abdol Ghapar, Nazlin Emieza Ngah & Azlina Shamsudin	537
63	Underground Mapping for Islamic Mausoleum Syed Idrus Syed Salim, Nor Azme Nordin & Sulzakimin Mohamed	546

Penguatkuasaan Undang-Undang Dalam Menangani Penyalahgunaan Media Sosial Di Malaysia

Ahmad Shamsul Abd Aziz

Pusat Pengajian Undang-undang/ Legal and Justice Research Centre
Universiti Utara Malaysia
sham@uum.edu.my

Nor Azlina Mohd Noor

Pusat Pengajian Undang-undang/ Legal and Justice Research Centre
Universiti Utara Malaysia
norazlyna@uum.edu.my

ABSTRAK

Media sosial terhasil daripada gabungan tiga elemen utama iaitu teknologi (Internet), perbualan, dan perkongsian maklumat. Ia digunakan bukan sahaja sebagai medium komunikasi dan sosial tetapi juga sebagai medium perkongsian maklumat. Walaupun ia telah menjadi alat yang berkesan untuk berkongsi maklumat, media sosial juga telah disalahgunakan untuk menyebarkan fitnah dan maklumat yang tidak benar. Oleh itu, artikel ini ditulis dengan tujuan untuk menganalisis peruntukan dan penguatkuasaan undang-undang sedia ada dalam menangani penyalahgunaan media sosial di Malaysia. Artikel ini dihasilkan menerusi suatu kajian kualitatif dalam bentuk kajian perpustakaan. Data diperoleh daripada analisa yang dibuat ke atas beberapa undang-undang yang terdapat di Malaysia dan jurnal-jurnal. Artikel ini merumuskan bahawa undang-undang sedia ada yang berkaitan dengan penyalahgunaan media sosial adalah mencukupi. Tiada keperluan untuk menggubal akta khas yang melibatkan penyalahgunaan media sosial kerana tiada suatu undang-undang khusus pun yang akan sesuai dengan semua keadaan. Namun begitu, peruntukan-peruntukan sedia ada ini perlu dibuat penambahbaikan untuk memastikan ia kekal relevan sesuai dengan kemajuan teknologi.

Kata Kunci: media sosial, penyalahgunaan, undang-undang, Malaysia.

PENGENALAN

Media sosial terhasil daripada gabungan tiga elemen utama iaitu teknologi (Internet), perbualan, dan perkongsian maklumat (Siti Ezaleila, 2014) dan penggunaannya bukanlah sesuatu perkara yang baharu. Sharifah Mustafa (1997) mendefinisikan Internet sebagai suatu rangkaian komputer di dunia yang boleh dicapai oleh semua orang. Mohd Hamdan (2017) mentafsir Internet sebagai suatu sistem semesta rangkaian komputer bersambungan yang digelar sebagai ibu rangkaian dari segala rangkaian daripada semua pihak yang menggunakan teknologi.

Media sosial melalui Internet digunakan bukan sahaja sebagai medium komunikasi, sosial, dan perkongsian maklumat (Nurul Madiha & Mohd Azul, 2015; Basilisco & Jin, 2015; Bellarmine, 2013) tetapi juga dijadikan medium untuk memaparkan maklumat peribadi kepada khalayak umum ataupun pengguna yang lain (Mohd Azul & Nurul Madiha, 2017). Tanpa mengira peringkat umur, bangsa dan sama ada di bandar mahu pun luar bandar, umumnya seorang individu pasti memiliki sekurang-kurangnya satu akaun media sosial. Penggunaan media sosial secara meluas dan berpengaruh bukan sahaja telah membawa faedah tetapi ia juga memberi keburukan kepada Malaysia. Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia dalam Kajian Pengguna Internet 2018 merumuskan bahawa terdapat 28.7 juta orang pengguna.

Internet berbanding 24.5 juta orang pada tahun 2016 (Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia, 2018).

Walaupun ia telah menjadi alat yang berkesan untuk berkongsi maklumat, media sosial juga telah disalahgunakan untuk menyebarkan fitnah dan maklumat yang tidak benar (Shamsul Amri, 2015). Ramai pengguna media sosial telah menggunakan medium ini untuk memuat naik berita tidak benar, menyebarkan ideologi yang ciri-cirinya berbentuk fahaman keras dan radikal ataupun ekstrem (Ahmad Sauffiyah, 2016) dan juga memuat naik pernyataan yang menghina individu lain. Wujud juga kejadian melibatkan pengguna media sosial yang memuat naik status dan komen yang menghina institusi raja-raja Melayu (Wan Amizah & Muhammad Adnan, 2017). Oleh sebab itu, masyarakat perlu dibentuk untuk menjadi celik digital atau literasi ICT. Tiada definisi jelas tentang apa yang dimaksudkan dengan penyalahgunaan media sosial. Walau bagaimanapun, masyarakat mempunyai persepsi untuk menyatakan atau memperkatakan bahawa penyalahgunaan media sosial biasanya berlaku apabila ia bertentangan dengan nilai-nilai kemanusiaan iaitu apabila media sosial itu digunakan untuk melanggar mana-mana peruntukan undang-undang di Malaysia.

Salah satu cara kawalan media daripada aspek penyalahgunaan media sosial adalah melalui undang-undang. Ini adalah kerana fungsi utama kewujudan suatu undang-undang ialah untuk menjamin kesejahteraan diri, masyarakat serta sesebuah negara (Ruzian et al., 2019). Oleh itu, kawalan undang-undang adalah perlu dan ia bukan untuk menyekat kebebasan bersuara tetapi untuk mengingatkan pengguna media sosial agar menggunakannya dengan lebih berhemah dengan tidak melakukan perkara-perkara yang menyalahi undang-undang dan menyebabkan kemudaratan kepada pihak lain.

METODOLOGI

Artikel ini dihasilkan menerusi suatu kajian kualitatif dalam bentuk kajian perpustakaan. Analisis data dibuat kepada beberapa undang-undang yang berkaitan dengan tujuan untuk mengkaji isu penguatkuasaan undang-undang dalam menangani penyalahgunaan media sosial di Malaysia.

KEBERKESANAN UNDANG-UNDANG

Di Malaysia, terdapat pelbagai peruntukan undang-undang yang berkaitan media sosial (Muzaffar, 2015). Dalam melaksanakan peruntukan undang-undang tersebut terdapat tiga buah agensi yang memainkan peranan penting iaitu Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (SKMM), Cyber Security Malaysia dan Polis Diraja Malaysia (PDRM). Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia adalah agensi yang bertanggungjawab untuk menerima aduan penyalahgunaan Internet. Cyber Security Malaysia adalah sebuah agensi keselamatan siber kebangsaan di bawah Kementerian Komunikasi dan Multimedia. Ia adalah pusat kepakaran keselamatan siber nasional dan berfungsi sebagai agensi yang bertanggungjawab memelihara aspek e-Keselamatan Nasional. Polis Diraja Malaysia (PDRM) adalah pasukan yang bertanggungjawab untuk memelihara undang-undang dan ketenteraman, mengekalkan keamanan dan keselamatan Malaysia, mencegah dan mengesan jenayah, menangkap dan mendakwa pesalah dan mengumpul risikan keselamatan (seksyen 3(3) Akta Polis 1967).

Ketiga-tiga agensi mempunyai bidang kuasa masing-masing untuk menyiasat pelbagai jenis aduan. Antara jenis-jenis aduan dan kesalahan yang berkaitan dengan penyalahgunaan media sosial adalah seperti yang terkandung dalam Jadual 1 yang berikut;

Jadual 1 : Jenis-jenis dan ciri-ciri kesalahan yang berkaitan dengan penyalahgunaan media sosial

Bil	Jenis Kesalahan	Ciri-Ciri Kesalahan	Agensi Penguat kuasa
1	Hasutan	Perbuatan, ucapan, perkataan, penerbitan yang mempunyai kecenderungan menghasut yang mendatangkan kebencian, penghinaan,	PDRM

		atau membangkitkan perasaan tidak setia terhadap mana-mana raja atau Kerajaan atau pada mana-mana bangsa atau golongan penduduk di Malaysia	
2	Ancaman/ Ugutan	Perbuatan,ucapan, perkataan, penerbitan yang mengganggu ketenteraman atau keselamatan pihak tertentu, orang ramai atau Negara	PDRM SKMM
3	Penggodaman (<i>Hacking</i>)	Perbuatan menceroboh e-mel atau akaun peribadi tanpa pengetahuan atau kebenaran pemilik akaun.	PDRM
4	Penipuan (<i>Fraud/ Scam</i>)	Kandungan di Internet mengenai sesuatu fakta dengan menyediakan maklumat yang mengelirukan dan mengakibatkan kerugian atau kehilangan dalam bentuk nilai wang atau harta seseorang.	PDRM
5	Fitnah (<i>Defamation</i>)	Perkataan sama ada secara lisan atau dimaksudkan untuk dibaca atau dengan isyarat, atau oleh perwakilan yang boleh dilihat, membuat atau menerbitkan apa-apa tohmahan mengenai mana-mana orang, yang berniat untuk mencederakan, atau mengetahui atau mempunyai sebab untuk mempercayai bahawa tohmahan tersebut akan memudaratkan reputasi orang itu, berkata, kecuali dalam hal yang dikecualikan kemudian daripada ini, untuk memfitnah orang itu.	PDRM SKMM
6	Pemalsuan Identiti (<i>Identity Theft</i>)	Perbuatan mencuri identiti seseorang dan menyamar sebagai orang lain sekali gus menipu pengguna Internet dengan mencipta akaun yang menyerupai mangsa lazimnya bertujuan untuk kegiatan memfitnah dan mengaibkan mangsa atau mendapatkan keuntungan daripada segi wang ringgit.	PDRM
7	Lucah/ Sumbang/Jelik (<i>Obscene/ Indecent</i>)	Kandungan, gambar atau komen yang mempunyai unsur-unsur lucah, pornografi, gangguan seksual, jelik dan menyakitkan hati yang boleh menyinggung tanggapan adab seseorang berhubung dengan kesopanan dan kehormatan. Kandungan begini mempunyai akan mendatangkan pengaruh negatif dan merosakkan pemikiran mereka yang mudah dipengaruhi.	SKMM PDRM

(Sumber: Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia, 2014)

Keberkesanan undang-undang sedia ada dapat dinilai melalui peningkatan insiden-insiden keselamatan siber. Insiden-insiden ini termasuklah aktiviti spam, penafian perkhidmatan, gangguan siber, kod berniat jahat, pencerobohan, percubaan pencerobohan, penipuan, laporan kerentanan dan berkaitan kandungan. Statistik insiden keselamatan siber dalam Jadual 2 yang dikeluarkan oleh Cyber Security Malaysia menunjukkan bilangan kes yang membabitkan keselamatan siber di antara tahun 2018-2022 dengan angka yang agak membimbangkan.

Jadual 2: Statistik insiden keselamatan siber 2018-2022

Bil	Tahun	Bilangan insiden yang dilaporkan
1	Mei 2022	3057
2	2021	10016
3	2020	10790

4	2019	10772
5	2018	10669

(Sumber: Cyber Security Malaysia, 2022)

Di Malaysia, perlindungan hak kebebasan bersuara di Malaysia telah dijamin oleh undang-undang yang termaktub di bawah Perlembagaan Persekutuan, Bahagian II kebebasan asasi. Perkara 10(1)(a) Perlembagaan Persekutuan telah memperuntukkan bahawa tiap-tiap warganegara adalah bebas bercakap dan mengeluarkan fikiran. Hakikatnya adalah sungguhpun undang-undang Malaysia mengiktiraf hak kebebasan bersuara setiap orang dalam masyarakat, namun ia bukanlah kebebasan secara mutlak (Ahmad Shamsul & Rusniah, 2015). Ini adalah kerana Mahkamah di Malaysia telah diberikan kuasa untuk mentafsirkan perlembagaan dengan memberi keutamaan untuk melindungi hak kebebasan asasi rakyat tanpa meminggirkan isu keselamatan negara dan kepentingan masyarakat secara umum.

Oleh itu, salah satu cara kawalan media daripada aspek penyalahgunaan media sosial adalah melalui undang-undang. Ini adalah kerana fungsi utama kewujudan suatu undang-undang ialah untuk menjamin kesejahteraan diri, masyarakat serta sesebuah negara. Terdapat pelbagai peruntukan undang-undang yang berkaitan media sosial. Dalam skop penggunaan Internet, akta yang memainkan peranan paling penting adalah Akta Komunikasi dan Multimedia 1998. Namun begitu ia bukanlah satu-satunya undang-undang yang terpakai dalam menangani penyalahgunaan media sosial dan Internet.

PERUNTUKAN UNDANG-UNDANG

Pada masa sekarang, terdapat keperluan untuk merujuk kepada akta-akta lain bagi kesalahan-kesalahan khusus daripada segi sivil dan jenayah seperti hasutan, fitnah dan lain-lain. Antara undang-undang lain yang terpakai ialah Akta Komunikasi dan Multimedia 1998, Akta Mesin Cetak dan Penerbitan 1984, Akta Rahsia Rasmi 1972, Akta Hasutan 1948, Akta Fitnah 1957, dan Kanun Keseksaan.

a) Akta Komunikasi dan Multimedia 1998

Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 (AKM) digubal dengan tujuan untuk mengawal selia industri komunikasi dan multimedia yang menjurus ke arah percantuman dan perkara-perkara yang bersampingan dengannya. Antara matlamat AKM adalah untuk mewujudkan kuasa dan fungsi bagi Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia dalam usaha untuk menjamin matlamat dasar kebangsaan bagi industri komunikasi dan multimedia iaitu menjamin keselamatan maklumat dan kebolehpercayaan dan keutuhan rangkaian tercapai (Seksyen 2 AKM).

Dalam mengawal penyalahgunaan media sosial, AKM telah memperuntukkan larangan atau sekatan kepada pemberi perkhidmatan aplikasi kandungan dan juga pengguna perkhidmatan. Seksyen 211 (1) AKM telah memperuntukkan tentang larangan terhadap pemberian kandungan jelik di mana 'tiada pemberi perkhidmatan aplikasi kandungan, atau orang lain yang menggunakan perkhidmatan aplikasi kandungan, boleh memberikan kandungan yang sumbang, lucah, palsu, mengancam atau jelik sifatnya dengan niat untuk mengacau, mendera, mengugut atau mengganggu mana-mana orang.' Seksyen ini pada asasnya melarang sebarang bentuk kandungan sumbang, lucah, palsu, mengancam atau jelik sifatnya dengan niat untuk mengacau, mencaci, mengugut atau mengganggu mana-mana orang.

Seksyen di atas perlu dibaca bersama dengan Kod Kandungan Komunikasi dan Multimedia Malaysia seperti yang dikehendaki oleh seksyen 213 AKM bagi menangani kandungan jelik atau sumbang seperti sekatan terhadap pemberian kandungan yang tidak sesuai. Pematuhan kepada kod ini adalah secara sukarela dan tidaklah mandatori. Walau bagaimanapun ia tertakluk kepada seksyen 99 AKM di mana Suruhanjaya boleh mengarahkan seseorang atau sesuatu kelas orang supaya mematuhi suatu kod industri sukarela berdaftar seperti yang diperuntukkan dalam seksyen 51 AKM.

Justeru itu, pengamal kod perlu memastikan setiap bahan yang disebarkan tidak mengandungi apa-apa perkara yang menyinggung tatasusila dan kesopanan, menyakiti perasaan orang awam, dan juga memungkinkan berlakunya perbuatan jenayah atau membawa kacau bilau, atau yang menghina serta bersifat mengancam. Kod kandungan ini telah menggariskan tatacara amalan yang berkaitan dengan kandungan tidak sopan, kandungan lucah, keganasan, kandungan mengancam, bahasa kesat, kandungan palsu, kandungan untuk kanak-kanak, nilai-nilai kekeluargaan dan golongan berkeperluan istimewa.

Bagi sebarang penggunaan tidak wajar kemudahan rangkaian atau perkhidmatan rangkaian, seksyen 233 (1) AKM pula memperuntukkan bahawa adalah menjadi suatu kesalahan jika seseorang yang dengan menggunakan mana-mana kemudahan rangkaian atau perkhidmatan rangkaian atau perkhidmatan aplikasi secara sedar membuat, mewujudkan atau meminta-minta; dan memulakan penghantaran, apa-apa komen, permintaan, cadangan atau komunikasi lain yang lucah, sumbang, palsu, mengancam atau jelik sifatnya dengan niat untuk menyakitkan hati, menganiayai, mengugut atau mengganggu orang lain. Ia termasuklah individu yang memulakan suatu komunikasi dengan menggunakan mana-mana perkhidmatan aplikasi, sama ada secara berterusan, berulang kali atau selainnya, dan dalam masa itu komunikasi mungkin atau tidak mungkin berlaku, dengan atau tanpa mendedahkan identitinya dan dengan niat untuk menyakitkan hati, menganiayai, mengugut atau mengganggu mana-mana orang di mana-mana nombor atau alamat elektronik, melakukan suatu kesalahan.

Seksyen 233 (2) AKM seterusnya memperuntukkan bahawa seseorang individu adalah melakukan suatu kesalahan jika dia, secara sedar menggunakan suatu perkhidmatan rangkaian atau perkhidmatan aplikasi memberikan apa-apa komunikasi lucah bagi maksud komersial kepada mana-mana orang. Kesalahan ini juga termasuklah aktiviti membenarkan suatu perkhidmatan rangkaian atau perkhidmatan aplikasi di bawah kawalan orang itu untuk digunakan bagi suatu aktiviti yang diperihalkan sebagai komunikasi lucah bagi maksud komersial kepada mana-mana orang.

Untuk kesalahan jenayah, kesalahan-kesalahan yang diperuntukkan di bawah Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 biasanya akan dibaca bersama dengan akta-akta lain daripada aspek penguatkuasaan dan hukuman.

b) Kanun Keseksaan

Kanun Keseksaan merupakan statut induk yang mentadbirkan kesalahan-kesalahan jenayah yang berlaku di Malaysia. Walaupun tiada peruntukan khusus bagi menyelesaikan masalah jenayah di media sosial, beberapa peruntukan mungkin boleh diguna pakai. Antaranya adalah di bawah seksyen 415, suatu peruntukan berkaitan dengan penipuan. Pelbagai bentuk penipuan yang berlaku di media sosial bukanlah suatu yang asing. Namun begitu peruntukan ini tidak lengkap malah terdapat kelemahan di sana sini yang menyukarkan pengaplikasian peruntukan berkenaan kepada permasalahan siber (Nazura & Jasri, 2003). Sekiranya maklumat dikategorikan sebagai fitnah jenayah pula, hukuman boleh dikenakan mengikut seksyen 499-502 Kanun Keseksaan. Seksyen 500 Kanun Keseksaan memperuntukkan sekiranya disabitkan kesalahan, hukuman bagi tindakan fitnah itu adalah penjara sehingga dua tahun atau denda atau kedua-duanya sekali.

c) Akta Jenayah Komputer 1997

Akta ini adalah akta yang mengadakan peruntukan bagi kesalahan berhubungan dengan penyalahgunaan komputer. Akta Jenayah Komputer 1997 ini menggariskan beberapa bentuk kesalahan yang boleh disabitkan di bawah peruntukan akta ini. Elemen-elemen yang merupakan prasyarat bagi mensabitkan kesalahan adalah bersesuaian dengan sifat jenayah komputer itu sendiri. Dengan adanya akta sebegini, dapat sedikit sebanyak menyelesaikan masalah jenayah komputer atau siber. Oleh sebab peruntukannya sememangnya digubal khusus bagi menyelesaikan masalah jenayah komputer, maka masalah seperti pengaplikasian elemen-elemen yang sukar dipenuhi yang terdapat dalam Kanun Keseksaan kepada jenayah komputer tidak timbul lagi. Walau bagaimanapun, seperti undang-undang yang lain, Akta Jenayah Komputer 1997 juga tidak terlepas daripada kelemahan-kelemahan tertentu yang seharusnya ditangani segera (Nazura & Jasri, 2003).

Terdapat tiga kesalahan utama yang diperuntukkan oleh akta dalam menangani masalah jenayah komputer ini. Pertama, kesalahan capaian tanpa kuasa kepada bahan-bahan komputer (seksyen 3 Akta Jenayah Komputer 1997). Kedua, capaian tanpa kuasa dengan niat untuk melakukan atau memudahkan berlakunya kesalahan lanjut (seksyen 4 Akta Jenayah komputer 1997) dan ketiga, kesalahan pengubahsuaian tanpa kuasa kandungan mana-mana komputer (seksyen 5 Akta Jenayah komputer 1997). Akta Jenayah Komputer 1997 ini tidak menyeluruh dan perlu dibuat semakan semula. Sebagai contoh, di bawah akta ini, akses secara tidak sah atau mengubah apa-apa program atau data dalam sesebuah komputer adalah salah dan boleh dikenakan hukuman. Ia lebih kepada kesalahan menggodam sistem komputer. Tiada peruntukan yang membincangkan tentang kesalahan kecurian data secara atas talian.

d) Akta Mesin Cetak dan Penerbitan 1984

Akta Mesin Cetak dan Penerbitan 1984 ini digubal bertujuan untuk mengawal kegiatan percetakan dan penerbitan termasuk mengawal kegiatan penerbitan luar negara yang diimport masuk ke Malaysia. Dalam era teknologi maklumat, kaedah penerbitan juga telah berubah iaitu pemfokusan kepada penerbitan elektronik. Dalam kes *Infabrics Ltd. lwn. Jaytext Shirts Co. Ltd.* [1982] A.C 1 menyatakan bahawa penerbitan elektronik berbeza dengan penerbitan biasa dalam konteks suatu karya yang ingin diterbitkan tidak memerlukan mesin percetakan seperti penerbitan biasa dan kaedah pengedarannya juga di alam maya dan bukan di alam fizikal.

Penerbitan elektronik merupakan proses menerbitkan informasi secara atas talian. Justeru, dengan merujuk kepada Akta Mesin Cetak dan Penerbitan 1984, walau dalam apa-apa jua bentuk bahan berita yang diterbitkan, ia haruslah bebas daripada menimbulkan ancaman keselamatan serta ketenteraman awam atau membangkitkan prasangka daripada segi moral dan akhlak mulia. Di bawah seksyen 8A Akta Mesin Cetak dan Penerbitan 1984 secara ringkasnya memperuntukkan bahawa jika dalam apa-apa hasil penerbitan ada disiarkan dengan niat jahat apa-apa berita yang tidak benar, maka pencetak, penerbit, penyunting dan penulis berita itu adalah melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh dikenakan penjara selama tempoh tidak melebihi tiga tahun atau denda tidak melebihi dua puluh ribu ringgit atau kedua-duanya sekali. Seksyen 8A(1) Akta Mesin Cetak dan Penerbitan 1984 memperuntukkan perbuatan menyiarkan berita yang tidak benar dengan niat jahat sebagai satu kesalahan. Manakala seksyen 8A(2) pula memperuntukkan bahawa niat jahat akan dianggap wujud sekiranya tidak ada keterangan bahawa tertuduh telah mengambil langkah yang munasabah untuk menentu sahkan kebenaran sesuatu berita sebelum ia diterbitkan (Ramachandra & Mohd Nor, 2016).

e) Akta Rahsia Rasmi 1972

Akta ini terpakai kepada pegawai awam yang memegang sesuatu jawatan atau pekerjaan dalam atau di bawah sesuatu perkhidmatan awam. Rahsia rasmi membawa maksud apa-apa maklumat dan bahan yang berhubungan dengan apa-apa surat rasmi, maklumat dan bahan lain sebagaimana yang boleh dikelaskan sebagai "Rahsia Besar", "Rahsia", "Sulit" atau "Terhad", oleh seorang Menteri, Menteri Besar atau Ketua Menteri sesuatu Negeri atau mana-mana pegawai awam yang diberi kuasa.

Tiada peruntukan khusus berkaitan dengan media sosial. Walau bagaimanapun jika berlaku sebarang percubaan dan pengapian yang melibatkan rahsia rasmi di media sosial seksyen 14 Akta Rahsia Rasmi 1972 ini boleh diguna pakai. Kesalahan-kesalahan di bawah Akta ini termasuklah mengintip yang membawa maksud memudaratkan keselamatan dan kepentingan Malaysia (seksyen 3), mengambil atau membuat apa-apa suratan, ukuran, pemeruman atau kerja ukur mengenai atau dalam sesuatu tempat larangan (seksyen 4), dan membuat atau menolong membuat akuan atau pernyataan palsu bagi mendapatkan permit (seksyen 5). Selain itu, ia juga menjadi suatu kesalahan untuk meletakkan diri dalam kepercayaan ejen negara asing (seksyen 7B), menyampaikan, dsb., rahsia rasmi dengan salah (seksyen 8), menggunakan pakaian seragam tanpa kuasa, memalsukan laporan, pemalsuan, penyamar dirian dan suratan palsu (seksyen 9), dan melindungi seseorang yang mengetahui, atau ada alasan yang munasabah bagi mengesyaki,

bahawa seseorang lain hampir hendak melakukan atau telah melakukan sesuatu kesalahan di bawah Akta (seksyen 13).

f) Akta Hasutan 1948

Akta Hasutan 1948 adalah suatu akta yang memperuntukkan hukuman bagi perbuatan hasutan. Tiada juga sebarang peruntukan jelas yang melibatkan hasutan atas talian ataupun di media sosial, walau bagaimanapun jika elemen hasutan dipenuhi, ia tetap adalah satu kesalahan tidak kira ia dilakukan di alam fizikal ataupun alam maya. Ini adalah kerana perbuatan menghasut ini termasuklah apa-apa perbuatan, ucapan, perkataan, penerbitan atau apa-apa benda lain menjadikan perbuatan, ucapan, perkataan, penerbitan atau benda lain itu sebagai yang mempunyai kecenderungan menghasut.

Kecenderungan menghasut mengikut seksyen 3(1) termasuklah kecenderungan yang mendatangkan kebencian atau penghinaan atau bagi membangkitkan perasaan tidak setia atau tidak puas hati terhadap mana-mana Raja, Kerajaan dan pentadbiran keadilan dalam kalangan rakyat Malaysia. Ia juga termasuk aktiviti yang mengembangkan perasaan niat jahat dan permusuhan antara kaum atau bagi mempersoalkan apa-apa perkara, hak, taraf, kedudukan, keistimewaan, kedaulatan atau prerogatif yang ditetapkan atau dilindungi oleh peruntukan Bahagian III Perlembagaan Persekutuan atau Perkara 152, 153 atau 181 Perlembagaan Persekutuan. Perlakuan-perlakuan ini banyak berlaku di media sosial melalui *Youtube*, *Facebook live* dan sebagainya.

Oleh itu, mengikut seksyen 4(1), mana-mana orang yang melakukan kesalahan di bawah akta ini apabila disabitkan, boleh bagi kesalahan kali pertama didenda tidak melebihi lima ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi tiga tahun atau kedua-duanya. Bagi kesalahan yang kemudian, boleh dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi lima tahun; dan apa-apa penerbitan menghasut yang didapati dalam milik orang itu atau yang digunakan sebagai keterangan dalam perbicaraannya hendaklah dilucuthakkan dan boleh dimusnahkan atau dilupuskan dengan apa-apa cara lain sebagaimana yang diarahkan oleh mahkamah.

g) Akta Fitnah 1957

Penyebaran maklumat menerusi media sosial boleh dikenakan tindakan di bawah Akta Fitnah 1957 jika maklumat tersebut dikategorikan sebagai fitnah sivil iaitu merendahkan diri seseorang di mata segolongan masyarakat atau masyarakat umum; atau menyebabkan seseorang tersebut dicemuh, dihina, dibenci atau dikeji; atau merosakkan reputasi diri seseorang dalam mana-mana jawatan, profesion atau perniagaan atau merosakkan kredibiliti seseorang. Fitnah juga terbahagi kepada dua jenis iaitu slander dan libel. Seksyen 4 Akta Fitnah 1957 menyatakan fitnah slander merujuk kepada fitnah dalam bentuk pertuturan atau penyiaran melalui medium komunikasi pendengaran atau penglihatan seperti slander terhadap kehormatan wanita serta slander terhadap reputasi. Manakala fitnah libel adalah merujuk kepada fitnah dalam bentuk bahan bercetak seperti akhbar, majalah, buku, gambar, imej, visual dan sebagainya. Tindakan fitnah sivil dimulakan atas kapasiti persendirian.

Di Malaysia, terdapat peruntukan undang-undang untuk tindakan fitnah sama ada sivil mahu pun jenayah. Peruntukan undang-undang sivil adalah seperti mana yang digubal di dalam Akta Fitnah 1957, manakala undang-undang jenayah pula termaktub di bawah Seksyen 499 Kanun Keseksaan. Seksyen 500 akta yang sama memperuntukkan sekiranya disabitkan kesalahan, hukuman bagi tindakan fitnah itu adalah penjara sehingga dua tahun atau denda atau kedua-duanya sekali. Sebagai contoh, dalam kes *Mohd. Desa Ahmad & Satu Lagi lwn. Hazudin Hashim & Yang Lain* (2015) 5 LNS 85, kausa tindakan fitnah yang difailkan terhadap defendan-defendan adalah berhubung dengan penerbitan gambar sitaan premis plaintif-plaintif dalam halaman *Facebook* Majlis Perbandaran Jasin yang memaparkan gambar plaintif kedua yang sedang mendukung anak di bawah tajuk "Operasi sita di Taman Seri Asahan, Jasin." Berita premis tersebut disita oleh defendan pertama telah tersebar luas dan menjadi tular kerana laman *Facebook* boleh diakses oleh orang awam. Walau bagaimanapun dalam kes ini, Mahkamah Sesyen membenarkan permohonan defendan-defendan untuk mengetepikan writ dan membatalkan tuntutan plaintif-plaintif kerana

kegagalan plaintif-plaintif untuk menamakan pegawai atau pekerja defendan-defendan yang telah memuat naik gambar premis mereka di halaman *Facebook* tersebut.

Berdasarkan kes di atas, walaupun tuntutan plaintif-plaintif tidak dibenarkan atas alasan teknikal undang-undang, apa yang ingin disampaikan oleh penulis adalah, risiko untuk anda di saman disebabkan sesuatu maklumat yang ditularkan sememangnya ada. Perlu diingatkan bahawa setiap individu yang menyebarkan sesuatu maklumat tular terdedah kepada tindakan undang-undang. Tidak kira anda orang yang pertama menyebarkan maklumat itu atau seterusnya. Plaintif boleh memilih mana-mana individu untuk dinamakan sebagai defendan. Tidak semestinya plaintif menamakan semua orang yang terlibat sebagai defendan. Sebagai contoh, terdapat 500 orang yang menyebarkan fitnah tersebut, plaintif boleh memilih untuk mengambil tindakan undang-undang terhadap hanya penyebar ke-10 hingga 100 atau hanya penyebar yang pertama. Hak untuk menyaman adalah terletak kepada plaintif, tetapi dari sudut undang-undang, semua individu yang terlibat dalam penyebaran itu adalah bertanggungjawab untuk tindakan fitnah tersebut. Prinsip ini dinyatakan dengan jelas dalam kes *Lim Guan Eng lwn. Ruslan Kassim & Yang Lain* (2015) 1 LNS 1014. Berdasarkan kes di atas, adalah jelas secara umumnya, setiap individu yang terlibat dalam penerbitan fitnah tersebut adalah bersalahan di bawah kausa tindakan yang berbeza. (Utusan Melayu, 2016)

Berdasarkan perbincangan di atas, wujud pelbagai peruntukan yang berkaitan dengan kawalan undang-undang terhadap penyalahgunaan media sosial. Semua peruntukan-peruntukan di atas adalah diringkaskan seperti dalam jadual 3 berikut;

Jadual 3: Peruntukan berkaitan kawalan undang-undang terhadap penyalahgunaan media sosial

No	Akta	Peruntukan	Kawalan undang-undang di media sosial
1.	Akta Komunikasi dan Multimedia 1998	s.211	Larangan terhadap pemberian kandungan jelik di Internet
		s.233	Penggunaan tidak wajar berkaitan kemudahan rangkaian Internet
2.	Kanun Keseksaan	s.499	Seseorang yang membuat atau menerbitkan sebarang kenyataan tidak benar yang akan atau boleh merosakkan reputasi orang lain, serta ditulis atau disebarkan dengan niat jahat, adalah melakukan satu kesalahan jenayah fitnah.
		s.415	Penipuan berlaku apabila orang yang membuat representasi atau kenyataan mengenai sesuatu fakta itu sendiri tidak mempercayai apa yang dia katakan itu sebagai benar.
3	Akta Jenayah Komputer 1997	s.3	kesalahan capaian tanpa kuasa kepada bahan-bahan komputer
		s.4	capaian tanpa kuasa dengan niat untuk melakukan atau memudahkan berlakunya kesalahan lanjut
		s.5	kesalahan pengubahsuaian tanpa kuasa kandungan mana-mana komputer
4.	Akta Mesin Cetak dan Penerbitan 1984	s.8A	Penerbitan berita tidak benar dengan niat jahat
5.	Akta Rahsia Rasmi 1972	s.14	Mengajak atau mengapiakan atau berusaha memujuk atau berkomplot dengan seorang lain supaya melakukan sesuatu kesalahan
6.	Akta Hasutan 1948	s.3	Kecenderungan yang mendatangkan kebencian atau penghinaan atau bagi membangkitkan perasaan tidak setia atau tidak puas hati terhadap mana-mana Raja, Kerajaan dan pentadbiran keadilan di kalangan rakyat Malaysia.

7.	Akta Fitnah 1957	s.4	Fitnah slander merujuk kepada fitnah dalam bentuk pertuturan atau penyiaran melalui medium komunikasi pendengaran atau penglihatan sama adai slander terhadap kehormatan wanita serta slander terhadap reputasi.
----	------------------	-----	--

(Sumber: Hasil analisa penulis)

KESIMPULAN

Artikel ini merumuskan bahawa, dengan kewujudan pelbagai undang-undang berkaitan dengan media sosial, tiada keperluan untuk menggubal akta khas yang melibatkan penyalahgunaan media sosial. Ini adalah kerana tiada suatu undang-undang khusus pun yang akan sesuai dengan semua keadaan. Walau bagaimanapun wujud keperluan untuk menambah baik peruntukan sedia ada supaya seseorang yang melakukan kesalahan jenayah dengan menggunakan teknologi contohnya boleh dikenakan tindakan undang-undang atas kesalahan tersebut. Undang- undang sedia ada perlu dikemas kini dan ditambah baik untuk memastikan ia sentiasa relevan dengan peredaran zaman dan kemajuan teknologi. Langkah pengemaskinian dan penambahbaikan undang-undang berkaitan penyalahgunaan media sosial perlu dijalankan secara berterusan bagi memastikan peruntukan undang-undang terbabit terus kekal relevan dan selaras dengan peredaran semasa.

RUJUKAN

- Ahmad Sauffiyan, A.H. (2016). DAESH: Kebangkitan Dan Pengaruh Media Sosial. *Jurnal Komunikasi Malaysia Jilid 32 (2)* 2016: 381-404
- Ahmad Shamsul & Rusniah Ahmad (2015) Undang-undang Hak Cipta dan Kebebasan Bersuara , 1 LNS A xlv
- Basilisco, R., & Jin, C. (2015). Uses and gratification motivation for using facebook and the impact of facebook usage on social capital and life satisfaction among filipino users. *International Journal of Software Engineering and its Applications*, 9(4), 181-194. <https://doi.org/10.14257/ijseia.2015.9.4.19>.
- Bellarmine, A. E. (2013). College students' use of social media: Site preferences, uses and gratifications theory revisited. *International Journal of Business and Social Science*, 4(5).
- CyberSecurity Malaysia. (2022) Dicapai atas talian di <https://www.cybersecurity.my/en/index.html> pada 15 Jun 2022
- Mohd Azul, M.S. & Nurul Madiha, M.I. (2017). Pengalaman dan Kesedaran Pengguna Dewasa terhadap Isu Pengawasan di Media Sosial. *Jurnal Komunikasi, Malaysian Journal of Communication*, 33(1), 502-514.
- Mohd Hamdan, A. (2017) Perlakuan Pengguna Penjawat Awam Sabah dan Penggunaan Internet. *Jurnal Komunikasi Borneo.vol 5*, 39-62
- Muzaffar, S.M (2015). Kuatkuasa undang-undang sedia ada kawal selia Internet, dicapai atas talian di <http://www.utusan.com.my/rencana/kuat-kuasa-undang-undang-sedia-8232-ada-kawal-seliainet1.127840#sthash.SYuC1HUY.dpuf> pada 12 Mac 2016
- Nazura,A.M. & Jasri, J. (2003). Jenayah Komputer: Perbandingan Menurut Akta Jenayah Komputer 1997 dan Prinsip Undang-undang Jenayah Islam. *Jurnal Undang-undang dan Masyarakat* 7, 15-36.

- Nurul Madiha, M.I. & Mohd Azul, M.S. (2015). Isu Privasi Dan Keselamatan Dalam Kalangan Pengguna Aplikasi Media Sosial (*Privacy and Security Issues among Users of Social Media Applications*). e-Bangi, 10(2)
- Ramachandra, P. & Mohd Nor, S.A. (2016). Social media issues embedded in broadcasting: Malaysian experience. *Journal of Social Sciences and Humanities* 10(1): 29-43.
- Shamsul, A.B. (2015), Media Sosial Ada Baik dan Buruknya. di capai atas talian di http://www.ukm.my/news/Latest_News/media-sosial-ada-baik-dan-buruknya-prof-ulung-shamsul-amri/ pada 1 Januari 2020.
- Sharifah, M. (1997) Internet & Anda: Teman Untuk Melangkah Ke Dunia Siber. Kuala Lumpur; Federal Publication
- Siti Ezaleila, M. (2014). Media Sosial di Malaysia dan Indonesia: Penggunaannya sebagai Alat Komunikasi, Kolaborasi dan Jaringan Digital. *Jurnal Pengajian Media Malaysia*, 15(2): 71–85.
- Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia (2 Mac 2019). MCMC Lindungi Pengguna Daripada Aktiviti Penyamaran Di Media Sosial. Diakses <https://www.mcmc.gov.my/ms/media/press-releases/mcmc-lindungi-pengguna-daripada-aktiviti-penyamaran> pada 1 November 2019
- Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia. (2018). Kajian Pengguna Internet . dicapai atas talian di [https://www.mcmc.gov.my/skmmgovmy/media/General/pdf/Internet-Users-Survey-2018-\(Infographic\).pdf](https://www.mcmc.gov.my/skmmgovmy/media/General/pdf/Internet-Users-Survey-2018-(Infographic).pdf) pada 22 Februari 2020.
- Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia. (2020). Dicapai atas talian di <https://www.mcmc.gov.my/en/home> pada 1 Februari 2020
- Wan Amizah, W.M. & Muhammad Adnan, P. (2017). Media Baharu dan Institusi Raja di Malaysia: Kes Penghinaan Raja-raja di Media Sosial. *Jurnal Komunikasi Malaysian Journal of Communication*. Jilid 33(1) 2017: 406-422